

Wengéschaal in segmentwerk

Jan van der Ploeg

Foto's: Hans Scholte

Via marktplaats kwam ik in het bezit van twee wengé balken van 70 x 200 mm x 1800 mm. Dan komt de vraag: "Wat doe ik er mee?" Het idee ontstond om er een wat grotere schaal van te maken. Nu vind ik een lijmnaad in het midden van een schaal niet mooi. Om toch een grote schaal te maken heb ik er voor gekozen om de lijmnaad op te vullen met een contrasterende kleur hout (esdoorn). Om nog verder structuur aan de schaal te geven besloot ik om de schaal op te delen in segmenten en alle naden op te vullen met een contrasterende kleur hout. Zo gedacht, zo gedaan.

Stap 1

Neem 2 stukken van 400 mm van de wengé balk (= 2 maal de breedte van de balk). De lijmnaad van de twee stukken goed vlak maken (vlakband). Zaag voor het opvulhout in de lijmnaad twee latten van 400 mm lang en twee latten van 540 mm lang (diagonalen). Ik heb de latten gevlijkt en op 8 mm geschaafd met de vandiktebank.

Stap 2

Lijm de twee balken met daartussen de esdoornlat (400 mm) aan elkaar. Ik gebruik hiervoor gewone witte houtlijm en klem met lijmtangen het geheel goed vast. De lijm volledig laten uitharden voordat je verder gaat om te voorkomen dat het werkstuk uit elkaar springt met alle ongezonde gevolgen voor de draaier.

Stap 3

Zaag nu het blok haaks op de lijmnaad in twee gelijke stukken. Haal de zaagkant over de vlakbank zodat die zijden echt recht

zijn. Lijm met behulp van lijmtangen de twee stukken met daartussen de esdoorn lat (400 mm) weer aan elkaar. De lijm weer volledig uit laten harden.

Stap 4

Zaag nu het wengéblok diagonaal door (van hoek tot hoek). Haal de zaagkanten over de vlakbank zodat deze ook weer exact recht worden. Lijm nu de twee stukken en daartussen de esdoorn lat (540 mm) met behulp van lijmtangen aan elkaar. Dat is wat lastig maar wel uitvoerbaar. Door de diagonaal willen de twee stukken ten opzichte van elkaar verschuiven. Dat is te voorkomen door eerst van hoek tot hoek op de lijmnaad een lijmtang te zetten zodat de stukken ten opzichte van elkaar niet meer kunnen verschuiven. Vervolgens zet je een lijmtang ook weer van hoek tot hoek op de andere diagonaal zodat de te lijmen stukken tegen elkaar gedrukt worden. Nu ook de lijm weer volledig uit laten harden.

Stap 5

Is een herhaling van stap 4 maar dan over de tweede diagonaal.

Stap 6

Na volledige uitharding van de lijm een ronde schijf zagen uit het blok die past op de draaibank bij mij 390 mm).

Stap 7

Bevestig met behulp van schroeven een opspanplaat centrisch op wat de bovenzijde van de schaal moet gaan worden en bevestig de schijf op de as van de draaibank.

Stap 8

Omdat ik de samenkomst van de segmenten in het midden van de schaal niet mooi vind (heel druk, rommelig en kwetsbaar bij het maken) heb ik in het midden van de schaal een ring van esdoorn aangebracht met daarin een stukje purperhart. Draai daarvoor in het midden van de schijf een kamertje met een diameter van 75 mm en een diepte van 25 mm.

Haal de schijf van je draaibank en draai dan een esdoorn blokje met een diameter van 75 mm en een dikte van 25 mm. Lijm dit in het gedraaide kamertje in de schijf. Bevestig de schijf weer op de draaibank en draai na uitharding van de lijm in het esdoorn blokje een kamertje met een diameter van 59 mm en 25 mm diep. Er blijft dan een esdoorn ring staan met een dikte van 8 mm gelijk aan de esdoorn vullatten in de lijmnaden van de schaal.

Verwijder de schijf weer van de draaibank en draai een purperhartblokje met een diameter van 59 mm en een dikte van 25 mm en lijm dit in het gedraaide kamertje in de schijf. Laat nu de lijm uitharden en bevestig de schijf weer op de draaibank. Voor dit soort werk is het handig om een klein tweede draaibankje te hebben. Dit voorkomt het steeds wisselen van het werkstuk op de draaibank.

Stap 9

Nu kan de onderzijde van de schijf in de gewenste vorm van

de schaal gedraaid worden. In het midden van de schaal heb ik een ring laten staan (130 mm) die de vlakke onderzijde van de schaal vormt. De schaal staat als het ware op een klein verhoogd voetje. In die ring is weer een kamertje gedraaid waar de schaal in opgespannen kan worden met behulp van een spankop om de bovenzijde van de schaal te kunnen draaien. Als de onderzijde van de schaal volledig in vorm is gedraaid, werk deze dan volledig af. Dus indien nodig schuren en voorzien van olie/lak/shellawax etc.. (afwerken met olie geeft een vrij doods uiterlijk aan de schaal. Ik heb hem afgewerkt met shellawax).

Stap 10

Draai nu de schaal om en met behulp van een spankop bevestigen op de draaibank. Draai nu de bovenzijde van de schaal. Draai de schaal voldoende diep uit zodat de esdoorn ring en het puperhart blokje te voorschijn komen. Werk de schaal af. Schuur

indien nodig en voorzie hem van een bescherm-/afwerklaag.

Waarschuwing

Draag bij het verwerken van wengé een goede adembescherming en zorg voor voldoende luchtfiltratie. Dit omdat wengé zaagsel en schuurstof maagaandoeningen en huidontstekingen kunnen veroorzaken. Wengé splintert heel erg, de splinters zijn moeilijk te verwijderen en veroorzaken in de huid direct een ontsteking. Van dat laatste heb ik enige dagen mogen genieten, maar het is gelukkig ook weer over gegaan.

Alie Van der Ploeg is op 27 april jl. benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau voor haar vele activiteiten als vrijwilligster, met name op het gebied van EHBO. Zij is voor ons al jarenlang een vertrouwd gezicht achter de tafel bij binnenkomst op de DemoDagen en "smeert" ons dan graag de loten aan. Alie, namens alle Radiusleden van harte gefeliciteerd met deze koninklijke onderscheiding.

